

2020 YILI ÜRETİMDEN SATIŞLARINA GÖRE 100 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU DEĞERLENDİRMESİ

Ender YORGANCILAR
Yönetim Kurulu Başkanı

25 Mayıs 2021/09.30

En öncelikli vaka riski fabrikalarda

**Finansman Maliyetleri
Çok Yüksek**

**KOBİ'lerin Beklediği
Nakit Desteği
Sağlanamıyor**

**Ürüne Sağlıklı
Fiyatlandırma Yapılamıyor**

**Hammadde Temininde Sıkıntılar
Devam Ediyor**

Konteyner Bulunamıyor

Navlun Fiyatları Çok Yüksek

**Tüm Maliyetler Öngörülemez Şekilde Sürekli
Artıyor**

GÖSTERGELERLE TÜRKİYE	2018	2019	2020
Büyüme Oranı (%)	3,0	0,9	1,8
İmalat Sanayi Büyüme Oranı (%)	1,1	-2,3	2,1
Sanayi Üretim Endeksi (Yıllık % Değişim)	1,3	-0,5	1,6
İhracat (Bir Önceki Yıla Göre % Değişim)	7,7	2,1	-6,2
İthalat (Bir Önceki Yıla Göre % Değişim)	-3,2	-9,0	4,4
PMI	48,0	47,5	50,0
İmalat Sanayide Teşvikli Yatırımlar-Milyon TL (Toplam İçindeki Payı) %	97.799 (%53,1)	84.808 (%49,3)	153.209 (%61,6)
Kapasite Kullanım Oranı (%)	76,8	75,9	71,9
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	18.737	21.135	11.219
Özel Sektörün Dış Borcu (Milyar \$)	224	189	174
İşsizlik Oranı (%)	11,0	13,7	13,2
1 Yıla Kadar Vadeli TRY Üzerinden Açılan Mevduat Faizi (%)	18,32	17,48	9,95
Tüketici Fiyat Endeksi-TÜFE (%)	20,30	11,84	14,60
Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi-ÜFE (%)	33,64	7,36	25,15
Ticari Kredi Faizi (%)	24,0	21,4	12,8
Dolar Kuru Artış Oranı (%)	32	18	24
Dünya Mal Ticareti Hacmi (%)	3,5	-0,3	-5,2
CDS	299	363,5	457,5

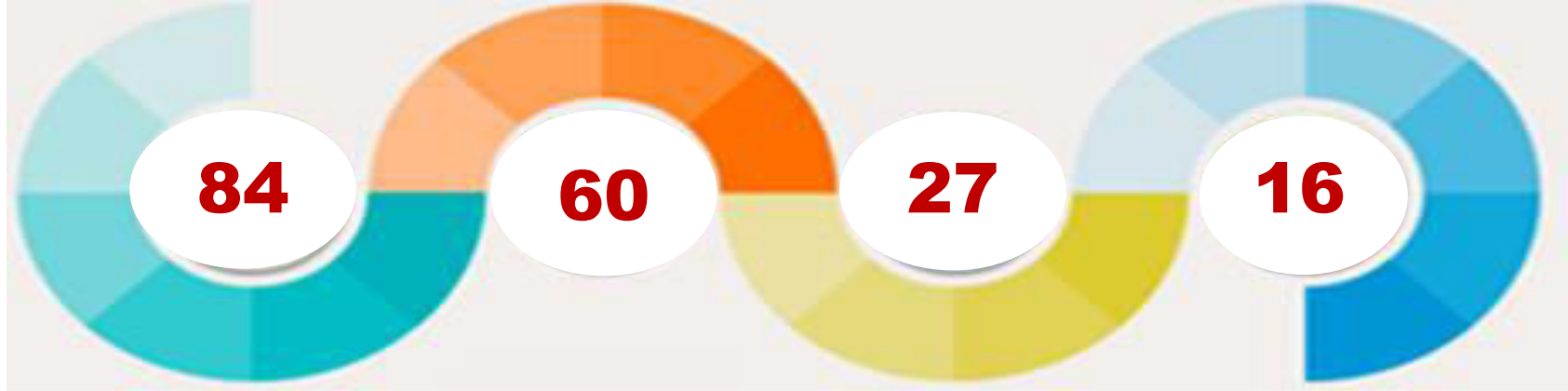
100 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU anket çalışmamıza **39** yıldır aralıksız devam etmekteyiz.

- Üretimi ve merkezi İzmir'de olan firmaların Türkiye genelindeki üretim rakamları değerlendirmeye alındı.
- Üretimi İzmir dışında olan üyelerimiz çalışmaya dahil edilmedi.
- İzmir'de üretimi olup, merkezi farklı şehirlerde olan firmaların sadece İzmir rakamları alındı.

FİRMALARIN ÜRETİM YERLERİ

Kar
Bildiren
Firma
Sayısı

Ar-Ge
Yapan
Firma
Sayısı

Yabancı
Sermayeli
Firma
Sayısı

Zarar
Bildiren
Firma
Sayısı

100 BÜYÜK FİRMANIN SEKTÖREL ÜRETİMDEN SATIŞLARI

Sektör	Firma Sayısı	Üretimden Satışlar (TL)	Toplam İçindeki Pay (%)
KİMYA VE KİMYASAL ÜRÜNLER SANAYİ	21	58.556.662.988	50,4
GIDA SANAYİ	19	21.939.387.032	18,9
DEMİR-ÇELİK, METAL VE DÖKÜM SANAYİ	12	12.001.112.239	10,3
TAŞIT VE OTOMOTİV YAN SANAYİ	14	8.442.789.410	7,3
TEKSTİL VE DERİ ÜRÜNLERİ SANAYİ	8	4.670.835.376	4,0
KAĞIT VE BASIM SANAYİ	7	3.605.642.306	3,1
MADEN, TOPRAK, MERMER ve CAM SANAYİ	7	2.661.040.651	2,3
MAKİNA SANAYİ	4	1.348.939.890	1,2
ELEKTRİK-ELEKTRONİK SANAYİ	4	1.291.588.792	1,1
AĞAÇ VE MOBİLYA SANAYİ	3	1.011.904.907	0,9
İNŞAAT SANAYİ	1	704.094.477	0,6
TOPLAM	100	116.233.998.067	100

} %79,6

100 büyük firmanın üretimden satışlar rakamının %79.6'sı kimya, gıda ve demir-çelik-metal-döküm sanayide yoğunlaşmıştır.

100 BÜYÜK FİRMANIN SEKTÖREL İHRACATI

Sektör	İhracat (Dolar)	Toplam İçindeki Pay (%)
KİMYA VE KİMYASAL ÜRÜNLER SANAYİ	2.095.836.193	37,3
GIDA SANAYİ	965.104.229	17,2
TAŞIT VE OTOMOTİV YAN SANAYİ	831.667.673	14,8
DEMİR-ÇELİK, METAL VE DÖKÜM SANAYİ	609.805.601	10,9
TEKSTİL VE DERİ ÜRÜNLERİ SANAYİ	435.421.084	7,8
MADEN, TOPRAK, MERMER ve CAM SANAYİ	347.803.836	6,2
KAĞIT VE BASIM SANAYİ	139.002.970	2,5
MAKİNA SANAYİ	90.016.400	1,6
AĞAÇ VE MOBİLYA SANAYİ	50.281.190	0,9
ELEKTRİK-ELEKTRONİK SANAYİ	50.215.390	0,9
TOPLAM	5.615.154.565	100,0

%69,3

100 büyük firmanın ihracat rakamının %69.3'ü kimya, gıda ve taşıt-otomotiv yan sanayi tarafından gerçekleştirilmiştir.

ÜRETİMDEN SATIŞLARINA GÖRE

İLK 10 ÜYEMİZ (MİLYON TL): 1986 YILINDAN BU YANA BİR İLK

1	STAR RAFİNERİ A.Ş.-ALİAĞA ŞB.	24.030
2	↓ TÜPRAŞ-İzmir Rafineri Müd. (Kons.)	15.140
3	↓ PETKİM A.Ş.	8.732
4	↑ İZMİR DEMİR ÇELİK	4.437
5	↓ PHILSA PHILIP MORRIS	3.628
6	JTI TÜTÜN	2.996
7	↑ ABALIOĞLU YAĞ SANAYİ	XX
8	PINAR SÜT MAMULLERİ	2.072
9	↓ BMC OTOMOTİV	XX
10	KOCAER HADDECİLİK	1.812

İlk 10 firma, 100 büyük firmanın üretimden satışlarının %58'ini gerçekleştirmektedir.

100 BÜYÜK FİRMANIN SATIŞ PERFORMANSI (Milyon TL)

ÜRETİMDEN SATIŞLAR

NET SATIŞLAR

Bir önceki yıla göre 100 Büyük Firma'nın

- Üretimden Satışları **%13**
- Net Satışları **%14**
- Diğer Satışları **%19** arttı.

TÜFE ve ÜFE'nin altında bir artış

- Üretim, net satışlar içindeki payı, **%92** olarak gerçekleşti.

100 BÜYÜK FİRMANIN DIŞ TİCARET PERFORMANSI (Milyon \$)

İHRACAT
-%15 ↓

—

İTHALAT
-%4 ↓

=

NET İTHALATÇI
%17 ↑

100 büyük firma ihracatının üretimden **satışlar içindeki payı %33** olup,
Net ithalatçı görünümünü artırarak korumaktadır.

Covid-19 sürecinde de çok iyi anlaşıldığı üzere; sektörlerin ihtiyaç duyduğu ürünlerin ülkemizde üretilmesini sağlayarak, yerlileşmek ve katma değeri artırmak zorundayız.

2020 EBSO 100

100 Büyük Firmanın %59'u

2019 İSO 500

500 Büyük Firmanın %52,4'ü

Ar-Ge harcaması bildirdi.

Türkiye'nin GSYİH'sı içinde Ar-Ge harcamalarının payı **%1'in** altına düşerken, en büyük üreticilerimizin de ar-ge harcamalarının net satışlar içindeki payı **binde 36'da** kalmıştır. Ar-Ge harcaması da **%15** oranında artarak 450 Milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Dijital dönüşüm çağına uyum sağlamada hala yetersiz seviye ve hızdayız.

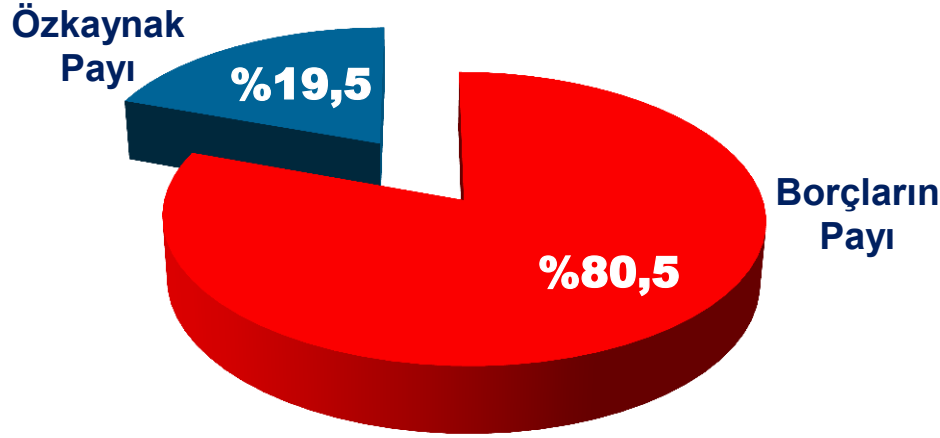
100 BÜYÜK FİRMANIN BORÇLULUK PERFORMANSI (%)

Borç/özkaynak oranı, firmaların finansman ihtiyacını özkaynaklarıyla mı, yoksa borç yoluyla mı giderdiğini anlamamızı sağlıyor.

Borçların özkaynaklar büyüklüğünün 4 katına ulaşması, gerek küresel, gerekse ulusal piyasalardan borç çevirme riskini ve finansman maliyetlerini ciddi şekilde arttırabilecektir.

Son 10 yılın en yüksek verisi olan; **EBSO 100 Büyük Firma'da oran %413,8** olup; yavaş büyüme, artan kurlar, bunun getirdiği maliyet artışları ve bilanço zararı ile yükselen faizler bu oranı tetiklemektedir. 2019 yılında, İSO 500'de oran **%217** idi.

Firmaların toplam aktifleri içinde borç ve özkaynak payı, kaynak yapısındaki dengeyi göstermesi açısından önemlidir.

EBSO 100 Büyük Firma'da özkaynakların payı son 10 yılın en düşük verisi olup %19,5'e kadar geriledi. 2019 İSO 500'de %32'dir. Özkaynak yaratmada firmalar zorlanmaktadır. Kaynak yapısı içerisinde borçların oranının her yıl yükselerek %80,5'e ulaşması, çarpıklığı göstermesi açısından da önemlidir.

Yüksek oranda artan kur, artan maliyetler mali açıdan kırılabilirliği artırırken, borçlanmayı beslemektedir. Yıllar itibari ile artan bir şekilde faaliyetler borçla sürdürülmektedir. Reel sektörün 155 milyar dolarlık net döviz pozisyonu açığı ile birlikte ele alındığında, kur artışının ciddi kambiyo zararı yarattığı da dikkate alınmalıdır.

Karlılık oranları,
işletme kaynaklarının
ne ölçüde etkin
kullanıldığını gösterir.

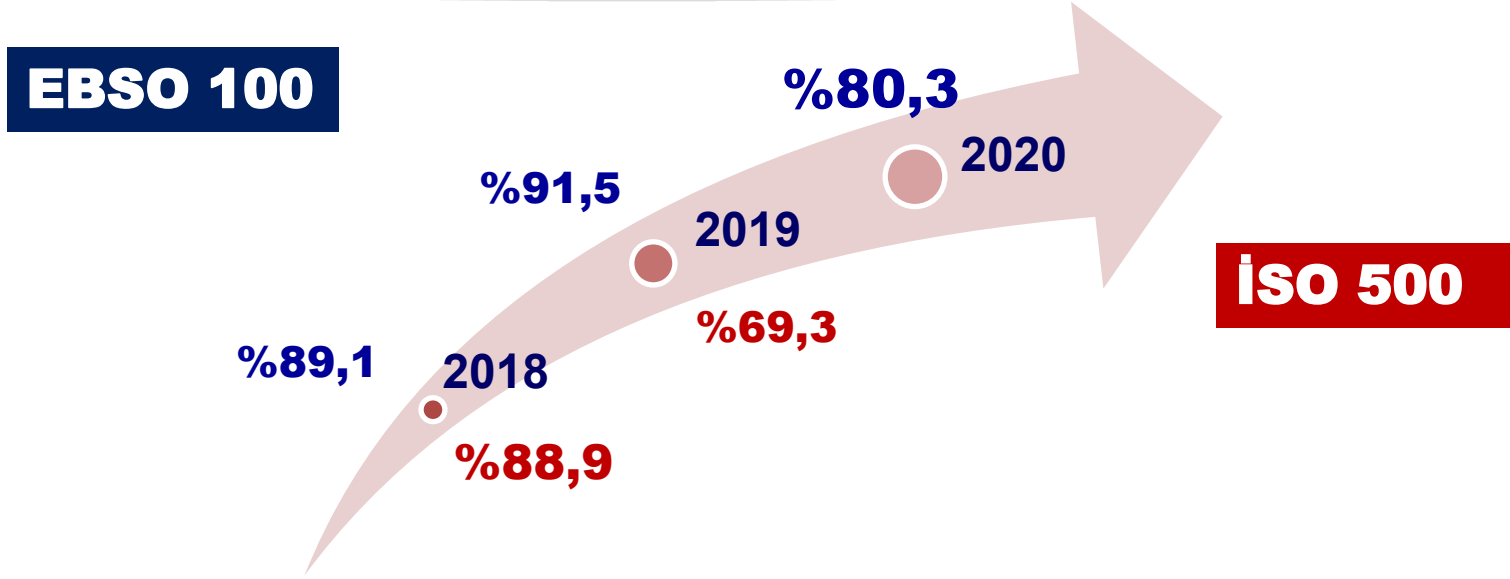
Son 10 yılın en düşük
karlılık oranıdır.

**Pandemi dönemine damga
vuran bilanço zararı,
karlılığı olumsuz etkiledi.**

- Artan kur
- Artan maliyetler
- Finansal dalgalanmalar
- Sert daralan talep
- Hazırlıksız yakalanma
- Yetersiz büyüme

FİNANSMAN GİDERLERİNİN FAALİYET KARI İÇİNDEKİ PAYI (%)

100 Büyük Firma, 2019 yılında elde edilen karın tamamına yakını finansman giderlerine ayırmıştı. 2020 yılında firma beyanlarına göre; faiz giderinin %80, borçlarının %63 arttığı bir ortamda, bu oran **%80,3'e** geriledi. %80 bandının üstünde bir durum sürdürülebilir değildir. Firmalarımız adeta faize çalışmaktadır.

GENEL DURUM TESPİTİ

Bugünün gelişmiş ülkeleri güçlü sanayi sektörüne sahip ülkelerdir. Dünya ihracatının yaklaşık yüzde 70-80'lik bölümü imalat sanayi ürünlerinden oluşmaktadır. O nedenle;

1. Öncelikle, sanayi üretimi ile büyümekte geç kaldığımızı kabul etmemiz gerekiyor. İstihdam yaratamıyoruz. İşsizlik, en acil çözüm bekleyen konumuz. Kalıcı çözüm sanayidir.
2. Bilgi bazlı sanayileşmede programları hayata geçiremiyor, nitelikli toplumdaki uzaklaşıyoruz.
3. Yüksek faiz, yüksek kur, yüksek enflasyon kısıtlayıcıdır.
4. Kurlarda sağlanamayan istikrar, şirket bilançolarını bozuyor.
5. PMI ve güven endekslerinde istikrar sağlanamıyor.
6. İthalata bağımlılık hedeflenen düzeye çekilemiyor.
7. CDS risk primi Türkiye algısını kötüleştiriyor.
8. İhtiyacımız olan doğrudan yabancı yatırımlar %18 azalıyor ve Türkiye rakipleri karşısında cazibesini kaybediyor. (Brezilya 33 M \$-Hindistan 57-Türkiye 6,8 M \$)
9. AB ile ilişkiler güven vermiyor, istikrar kazanamıyor.
10. Gelişmiş ülkeler, dijitalleşme, döngüsellik, yeşil ekonomi kapsamında geleceğe yönelik planlamalar yaparken, biz mevcut durumu korumakta zorlanıyoruz.
11. Aşırı teminine ilişkin belirsizlikler, süreci yavaşlatıyor.

PEKİ NE YAPMALIYIZ?

1. Pandemi ile belirginleşen konular ve riskler karşısında; **yeni ve heyecan verici bir ekonomik programın kamu-özel sektör arasında etkin bir iletişimle** oluşturulması,
2. Bankalar, firmalar ve halkın borçluluğunu azaltmaya yönelik bütünsel bir program hazırlanması, **borçların ötelenmesi değil azaltılmasının hedeflenmesi**, nakit ihtiyacının giderilmesi için uzun **vadeli kredilendirmeye gidilmesi**, **sektörel bazda ihtiyaca yönelik paketler** hazırlanması,
3. Tedarik zincirlerindeki kırılmalar dikkate alınarak, **yabancı sermayeli doğrudan yatırımlar** için **yatırım ortamının iyileştirilmesi** ve katma değer yaratanlara özel teşvikler sunulması,
4. **İhracat seferberliği başlatılarak**, kapsamlı destekler açıklanması, yeni pazarlar için rehberlik yapılması ve **komşudan tedarik ve yakın pazarların önceliklendirilmesi**,
5. Yeni döneme hazırlık için **KOBİ'lerin dijitalleşmesi yönündeki teşviklerin çeşitlendirilmesi**,
6. İstihdam yaratan büyüme için yerli üretim hamlesi kapsamında; **sanayi ve tarım yatırımları seferberliğine odaklanması**,
7. Ekonomik ve toplumsal risk barındıran **işsizliği önlemek için**; **mevcutlara 1 yıl SGK primi muafiyeti, yeni işe alınanlara da gelir vergisi muafiyeti sağlanması**,
8. Firmaların **devletten hak edilmiş tüm alacaklarının**; nakit, tahvil, bono gibi yöntemlerden biri ile ödenmesi,
9. **Ülkenin gücü üretimden, üretim yatırımdan ve yatırım uygun makro ortamdan beslenir**. Bu ortamın cazip hale getirilmesi faydalı olacaktır.

‘Umutsuz durumlar yoktur.

Umutsuz insanlar vardır.

Ben hiçbir zaman umudumu yitirmedim.’

Mustafa Kemal Atatürk

SAĞLIKLI GÜNLER

MASKE
Kendin için
Çevren için

